

Fremsyn som metode i utviklingen av den nye bioøkonomien

Hilde Bjørkhaug, Ruralis – Institutt for rural- og regionalforskning
hilde.bjorkhaug@ruralis.no

Bioøkonomien er lansert som et av svarene på de store samfunnsmessige utfordringene verden står overfor, som knapphet på biologiske ressurser, forringelse av naturmiljøet, klimaendringer og de påfølgende utfordringer dette har for økonomisk utvikling og for menneskenes helse og velvære. Disse utfordringene kan ikke løses av enkeltaktører eller sektorer alene, men krever samarbeid og koordinert iverksetting.

I forskningsprosjektet Biosmart har foresight – eller fremsyn-analyse (FA) – en sentral rolle. FA er et verktøy som søker å identifisere hvordan handlinger vi velger i nåtiden påvirker mulige og ønskede endringer i fremtiden (Godet, 2007). Sentralt i dette arbeidet er også arbeidet med en visjon for bioøkonomien som er i overensstemmelse med både logikk og ønsker hos de aktørene som skal ta de beslutningene som fører til endring (Nieddu og Vivien, 2013). Mye strategi, scenario og foresight-arbeid har til nå blitt gjennomført innenfor sektorer, som landbruk og havbruk og andre sektorer hver for seg.

I Biosmart har vi jobbet både med sektorvise og integrerte forventninger og visjoner. I en survey til alle registrerte bedrifter som har en relasjon til bioressurser fant vi at ulike sektorer har ulike forventninger til hvilken rolle de skal ha i fremtidens bioøkonomi, med bioteknologi, akvakultur og skogbruk som sektorer som i størst grad ser for seg en rolle i fremtidens bioøkonomi, det vil si mer enn i andre sektorer (Hansen og Bjørkhaug, 2017). Blant de som responderte på undersøkelsen kom det også frem forventninger om at kunnskapsutvikling vil være en viktig driver, sammen med offentlige

incentiv og økt miljøbevissthet i befolkningen, mens det var liten tro på at privat investeringskapital kan drive en utvikling mot fremtidens bioøkonomi.

Gjennom analyser av regjeringens bioøkonomistrategi, bioøkonomiens rolle i strategi for grønn konkurransekraft, innspill til disse, og organisasjoner og bedrifters bioøkonomistrategier har vi identifisert diskurser i nåtidens bioøkonomi (Logstein og Hansen, upubl.). Sammen med representanter fra ulike næringer, organisasjoner og forvaltning, som gjennom eget strategiarbeid eller innspill til pågående prosesser, har en «stake» eller interesse for utvikling av bioøkonomi i Norge vil vi utvikle scenarier for utvikling av en «smart» bioøkonomi i Norge og en forståelse av hvordan man kan støtte og gjennomføre en slik utvikling.

Biosmart er finansiert av Norges forskningsråds program Bionær, prosjektnummer 244608. www.biosmart.no

Referanser

- Godet, M., 2007. Strategic Foresight (La prospective) Use and Misuse of Scenario Building, Paris: CNAM.
- Hansen, L. og H. Bjørkhaug, 2017. Visions and Expectations for the Norwegian Bioeconomy. *Sustainability* 2017, 9(3), 341; doi:10.3390/su9030341
- Logstein, B. og L. Hansen (upublisert). An inductive-deductive content analysis of the bioeconomy in the «green shift». Trondheim: Ruralis.
- Nieddu M. og F.D. Vivien, 2013. Transitions towards bioeconomy: the case of the biorefinery, I Bussels, M. mfl., Evaluating sustainability transition initiatives. pp.131-150. <http://www.congretransitiondurable.org/files/files/Recueils/theme-4-couleur.pdf>.